

Vlaams
Parlement

stuk **1983** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 19 april 2013 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over een toekomstig loopbaanpact

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Gerda Van Steenberge

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier

1983 (2012-2013) – Nr. 1: Verslag over hoorzitting

INHOUD

1. Uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.....	4
1.1. Schaalvergroting via scholengroepen	4
1.2. Aangepaste loopbaanpactnota	5
1.2.1. Maatregelen op personeelsvlak	5
1.2.2. Maatregelen op bestuurlijk vlak	6
1.2.3. Maatregelen op organisatorisch vlak.....	7
2. Vragen en opmerkingen van de leden	7
2.1. Tussenkomsst van mevrouw Marleen Vanderpoorten	7
2.2. Tussenkomsst van mevrouw Ann Brusseel	8
2.3. Tussenkomsst van mevrouw Elisabeth Meuleman.....	9
2.4. Tussenkomsst van mevrouw Kathleen Deckx.....	10
2.5. Tussenkomsst van mevrouw Gerda Van Steenberge	10
2.6. Tussenkomsst van mevrouw Kathleen Helsen	11
2.7. Tussenkomsst van de heer Jos De Meyer	12
2.8. Tussenkomsst van mevrouw Sabine Poleyn	13
2.9. Tussenkomsst van mevrouw Vera Celis	13
2.10. Tussenkomsst van de heer Wim Van Dijck	14
2.11. Tussenkomsst van de heer Boudewijn Bouckaert	14
2.12. Tussenkomsst van de heer Paul Delva	14
2.13. Tussenkomsst van mevrouw Goedeke Vermeiren	15
3. Antwoorden van de minister	15
4. Replieken	17

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen hield op 17 en 24 januari en 7 en 21 februari 2013 hoorzittingen over een toekomstig loopbaanpact, naar aanleiding van de discussietekst van de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel (het verslag van deze hoorzittingen vindt u in *Parl. St.* VI. Parl. 2012-13, nr. 1983/1).

In opvolging van deze hoorzittingen hield de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen op 28 maart 2013 een gedachtewisseling met minister Pascal Smet.

1. Uiteenzetting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

1.1. *Schaalvergroting via scholengroepen*

Minister *Pascal Smet* beseft dat er inzake planlast grote verschillen zijn tussen de scholen: hoe groter het bestuurlijk vermogen van een school, hoe minder planlast er wordt ervaren. Er zijn echter nog andere problemen die alleen kunnen worden opgelost door een bestuurlijke schaalvergroting in het onderwijs. Een bestuurlijke schaalvergroting hoeft echter niet te betekenen dat de individuele scholen worden opgeheven.

Binnen de Vlaamse Regering is er eensgezindheid over het realiseren van scholengroepen, een nieuw bestuursconcept in het leerplichtonderwijs. Dat moet bijdragen tot de realisatie van een aantal doelstellingen die een voldoende grote schaal vergen: het organiseren van aanvangsbegeleiding, het aanpakken van de werkonzekerheid, het aantrekkelijk maken van de jobinhoud, de jobdifferentiatie, de permanente competentieontwikkeling, het versterken van het beleidsvoerend vermogen van de directeurs en een efficiëntere aanwending van de middelen. Dat zal de organisatie en de kwaliteit van het onderwijs ten goede komen.

Deze keuze heeft een grote impact op het bestuurlijke landschap. Hierbij dient men rekening te houden met de onderwijsvrijheid. Het is de bedoeling dat die scholengroepen ontstaan vanuit de basis. Op het werkveld is er hiervoor voldoende draagvlak. De bestaande scholengemeenschappen zouden verlengd worden tot 1 september 2020. Op 1 september 2017 zouden er zich op vrijwillige basis al scholengroepen met rechtspersoonlijkheid kunnen vormen. Daartoe zal er een doorgedreven incentivebeleid worden gevoerd. Over de netten heen ambieert men voor de scholengroepen een gemiddelde grootte van 6000 leerlingen. De minimumgrootte is 2000 leerlingen. Dat minimum biedt een oplossing voor het probleem van de landelijke gemeenten. Er is geen maximum bepaald.

In 2019 zal er een evaluatie gebeuren. Dan zullen de volgende stappen in het beleid worden uitgestippeld. De scholengroepen zullen niveau-overschrijdend kunnen zijn, maar dat zal niet verplicht worden. Ook regionale scholengroepen en scholengroepen die heel Vlaanderen bestrijken zullen mogelijk zijn. De scholengroepen zullen de werkgever zijn van het personeel en niet de individuele scholen. De leerkrachten zullen wel nog altijd een standplaats krijgen. Ze worden dus toegewezen aan een bepaalde school en blijven in principe ook in die school. De scholengroep zal alle overheidsmiddelen krijgen. Deze beslissingen moeten de komende maanden worden omgezet in een decreet.

Omwille van de vrijheid van onderwijs en de vrijheid van vereniging moeten scholengroepen heel Vlaanderen kunnen bestrijken. Er is wel een regionaal sluitstuk nodig, een regionaal onderwijsforum, dat een aantal thema's regelt, onder meer het regionale studieaanbod. Bovendien moeten de thema's die in het LOP (lokaal overlegplatform) worden geregeld, eigenlijk ook regionaal geregeld worden. Daarom zouden er vanaf 1 september 2017 ook zonale onderwijsfora worden opgericht die moeten zorgen voor transparantie en voor een rationalisatie van verschillende bestaande overlegstructuren. De werkingsgebieden ervan zullen worden geënt op de werking van 44 onderwijszones. Deze zones zijn ingedeeld op basis van leerlingenstromen, dus van leerlingen die in eenzelfde zone wonen en school-

lopen. Het studietoelaatrecht en het inschrijvingsrecht hangen daarmee samen. Dit systeem moet heel Vlaanderen bestrijken. Er ontstaat dus een nieuwe overlegstructuur, met overleg op drie echelons. Het hart is de nieuwe scholengroep zelf. De gemeente heeft een regierol. Per onderwijszone zou er ook een regionaal onderwijsforum zijn. De bevoegdheden van de verschillende echelons moeten duidelijk afgebakend worden. Het regionale onderwijsforum zal samengesteld zijn uit onderwijspartners, niet-onderwijspartners die nu ook in het LOP zetelen en gemeenten. De volgende thema's kunnen in dat forum aan bod komen: inschrijvingsrecht, kleuterparticipatie, anderstalige nieuwkomers, spijbelproblematiek, bemiddeling, taalengagement, studietoelaatrecht, leerlingenoriëntatie en uitwisseling van personeel. Afhankelijk van de uitgeoefende bevoegdheden kunnen bepaalde actoren bij de beslissingen worden betrokken. Het zonale forum zou verschillende kamers omvatten: een voor het vrij onderwijs en een voor het officieel onderwijs. Binnen elke kamer kan er eerst een onderlinge afstemming gebeuren over het studietoelaatrecht en de programmering vooraleer men aan de regionale afstemming begint. Ook de arbeidsmarkt kan daarbij worden betrokken. Uiteindelijk zal de Vlaamse Regering beslissen over de programmering.

De minister geeft een aantal voorbeelden van mogelijke incentives om de oprichting van scholengroepen te stimuleren. Men kan de degressiviteit uit het systeem schrijven waardoor grotere scholengroepen hun schaalvoordelen kunnen behouden. Binnen scholengroepen wordt het ook mogelijk om diverse directeursfuncties te creëren. Op het niveau van de scholengroep kan men een pool van vervangingsmiddelen creëren. In overleg met de onderwijsverstrekkers zal hij nog andere mogelijke incentives onderzoeken. Men zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat men door het instappen in een scholengroep een beter betaalde directiefunctie kan creëren. Dat is een duidelijke incentive op het individuele niveau.

De discussienota over het loopbaanpact werd op donderdag 27 maart 2013 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Deze nota moet de basis vormen voor het debat met de sociale partners. Dat moet leiden tot het afsluiten van een pact. Het is dus geen definitieve tekst. Regeringen moeten op lange termijn denken. Men moet de onderwijswereld de tijd gunnen om bepaalde ideeën te laten rijpen. De realisatie van een eventueel loopbaanpact zal wellicht een tiental jaar vergen. Onafhankelijk daarvan kunnen er nog bepaalde beslissingen worden genomen in deze regeerperiode 2009-2014, bijvoorbeeld rond de zijinstroom. Men zal ook rekening moeten houden met de budgettaire gevolgen van een aantal voorstellen in de discussienota.

De discussie met de sociale partners over het loopbaanpact zal in de loop van de komende maanden worden opgenomen, maar eerst geeft hij prioriteit aan de andere dossiers. Op dit ogenblik worden de onderhandelingen rond Onderwijsdecreet XXIII afgerond. Na het paasreces moet men prioriteit geven aan de onderhandelingen over de collectieve arbeidsovereenkomst. De onderhandelingen over het hbo5-decreet zijn net klaar. Over Leerzorg kunnen de onderhandelingen van start gaan. Het ontwerpdecreet dat het Participatiedecreet wijzigt, zal wellicht op 29 maart 2013 worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en zal later op het jaar bekeken worden met de vakbonden. Het resultaat van de onderhandelingen over het loopbaanpact moet in elk geval in de loop van 2013 duidelijk worden.

1.2. *Aangepaste loopbaanpactnota*

Hij overloopt de inhoudstafel van de aangepaste loopbaanpactnota en gaat in op een aantal thema's.

1.2.1. *Maatregelen op personeelsvlak*

De beginnende leerkrachten wil men werkzekerheid geven met een tijdelijke aanstelling van onbepaalde duur. Aan de beginnende leerkrachten geeft men bij voorkeur een vol-

tijdse opdracht. Men zorgt ook voor aanvangsbegeleiding en men werkt een evaluatiemechanisme uit.

De vlakke loopbaan wordt doorbroken met het concept van de loopbaanladder, van beginnend leraar, over leraar naar expert-leraar. Voor de invulling van het concept expert-leraar zijn competentieprofielen nodig. Aan de Vlaamse Onderwijsraad werd gevraagd om het beroepscompetentieprofiel van de leraar uit te werken. Competentieontwikkeling is niet alleen een recht, maar ook een plicht. De werkgever moet de competentieontwikkeling organiseren. De pedagogische begeleidingsdiensten kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. De verloning zou samenhangen met het beroepscompetentieprofiel van de leraar en het niveau van de opleiding die daaruit voortvloeit. De evaluatie van de lerarenopleiding zal deel uitmaken van het debat. De onderwijsbekwaamheidsbewijzen zouden vervangen worden door het principe van de competenties. Er is niet alleen vakinhoudelijke kennis nodig, maar ook vakdidactische kennis. Door middel van een assessment, eventueel gecombineerd met een bijscholing, kan men nagaan of iemand ook in staat is om in een ander vak les te geven.

De herpositionering van de lerarenopleiding zal een belangrijk item worden. De instroom in de lerarenopleiding en de competenties van de lerarenopleiders zullen bijzondere aandacht vergen.

Ook de zijinstroom is belangrijk. Niet alleen om het lerarentekort deels op te lossen, maar ook om een gediversifieerd onderwijskorps te hebben. Het onderwijssysteem is er niet op gericht dat deze mensen in het onderwijs komen. De Vlaamse Regering, noch de minister zelf, hebben problemen met mensen die kiezen om heel hun leven voor de klas te staan. In een onderwijsteam is het belangrijk dat er ook mensen komen van buitenaf, zodat er een wederzijdse bevruchting kan ontstaan. De betrokkenheid van de samenleving en arbeidsmarktwereld in het onderwijs kan op die manier worden verhoogd.

Op enkele uitzonderingen na, kan men geen anciënniteit meenemen naar het onderwijs. Voor mensen van bijvoorbeeld 45 jaar is dat niet evident. Men kan ook niet om het even wie in het onderwijs tewerkstellen. Zijinstromers moeten vanzelfsprekend aan de kwaliteitsvereisten voldoen. Verwachten dat iemand nog jaren opleidingen gaat volgen om in het onderwijs te kunnen staan, is evenmin realistisch. Men stelt daarom een assessment voor, met betrokkenheid van de lerarenopleiding, waarin men de vakinhoudelijke en -didactische kwaliteiten beoordeelt. Er wordt, daar waar nodig, een individueel aangepast traject georganiseerd. Iemand die afstudeert aan een onderwijsopleiding heeft de bekwaamheid en de competenties om een aantal vakken te geven. Dat blijft behouden.

1.2.2. Maatregelen op bestuurlijk vlak

Op bestuurlijk vlak is een verdere professionalisering van de schoolbesturen nodig. Daartoe moeten de diverse directiefuncties worden geprofessionaliseerd. De leraren zijn de echte bouwstenen van een school. Een school met excellente leerkrachten, maar een slechte directeur, zal geen goede school zijn. Door het complexer worden van de samenleving zijn de aan de directeur gestelde vereisten enorm toegenomen, vereisten waarvoor hij dikwijls zelfs niet is opgeleid. Als men evolueert naar scholengroepen kan men directiefuncties creëren zoals algemeen directeur, personeelsdirecteur enzovoort. Een inhoudelijke directeur in elke school blijft behouden, maar kan dan worden ontlast van al de zakelijke beslissingen. De discussienota bepaalt dat de overheid het minimumkader en de competentieprofielen gaat bepalen, met autonomie voor de scholengroepen. Het is aan de autonome besturen om aan te werven, maar best met een selectieprocedure. Het mandaatsysteem ligt ook op tafel. De minister zou ook graag een Vlaams netwerk uitbouwen met betrekking tot schoolleiderschap. Dit bestaat al in het buitenland. Er zijn groeperingen die directeurs ondersteunen en expertise uitwerken. Dit is een Europees project waaraan Vlaanderen meewerkt.

1.2.3. Maatregelen op organisatorisch vlak

Op organisatorisch vlak zou men zesjaarlijks een personeelsplan moeten maken. De inspraak van het personeel wil men op het niveau van de scholengroep organiseren. Minder regelgeving betekent meer inspraak op lokaal niveau.

Het vervangingsbeleid is momenteel een groot probleem. Daar heeft men het concept van de scholengroep nodig om de vervangingsmiddelen aan de scholengroepen te geven, die dan leerkrachten voor langere duur kunnen aanwerven om deze mensen in te zetten voor vervangingen, voor opleidingen, voor ondersteuning enzovoort.

Ook de inzetbaarheid van het personeel moet worden behandeld. De benoeming gebeurt in de scholengroep met een prioritaire toewijzing aan één school. Men krijgt een standplaats in een school, maar als daar geen tewerkstelling meer mogelijk is, dan heeft men de zekerheid dat men naar een andere school van een scholengroep kan gaan. Indien het ook daar niet gaat, dan moet men naar afspraken in regionaal verband gaan.

De jaaropdracht is een dossier dat al lang aansleept. Voor de klas staan is de kernopdracht. Dit betekent ook de contacturen, de evaluatie van de leerlingen, de voorbereiding, klassenraden enzovoort. Daarnaast is ook de competentieontwikkeling een belangrijke component van de jaaropdracht van een leerkracht. Er zijn ook instellingsgebonden opdrachten en taken zoals het opnemen van verantwoordelijkheden die het les- en klasgebeuren overschrijden, het vervangen van afwezige collega's, het aanvullend toezicht houden enzovoort. Met de jaaropdracht wordt een flexibelere prestatieregeling mogelijk die zekerheid geeft aan de leerkrachten qua inhoud, maar die ook de mogelijkheid biedt rekening te houden met de wensen van de leerkracht.

De discussietekst zal de volgende maanden verder worden besproken. Er is in de voorbereiding al regelmatig en informeel met de vakbonden en de onderwijsverstrekkers overlegd. Dit overleg zal de komende maanden verder worden gezet. Doel is tot een pact te komen en de geesten te doen rijpen voor de voorgestelde structurele ingrepen. Het is nooit de ambitie geweest alles tijdens deze legislatuur te regelen. Als er al een akkoord is over de inhoud, heeft men minstens twee legislaturen nodig om het te realiseren. Men wil wel bekijken hoe bepaalde maatregelen, zoals zijnstroom, nog tijdens deze legislatuur kunnen worden geregeld.

De administratie kreeg in verband met de planlastvermindering de opdracht om tegen de tweede helft van april 2013 een advies voor de minister op te stellen over het leerplicht- en het hoger onderwijs. De planlastvermindering is een verantwoordelijkheid van velen waarop nog zal worden teruggekomen.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. *Tussenkomen van mevrouw Marleen Vanderpoorten*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vraagt zich af voor de hoeveelste maal het loopbaandebat nu start. Een aantal jaren geleden werd het loopbaandebat aangekondigd als iets wat nu al had moeten zijn afgerond. Het is ook moeilijk om over iets te discussiëren waarvan men de juiste inhoud niet kent. Er is alleen een tekst van juli 2012 beschikbaar. Met welke tekst gaat men naar de vakbonden, waar men blijkbaar al twee jaar mee aan het overleggen is? Wat was de formele beslissing van de Vlaamse Regering van 27 maart 2013? Wat is de timing? Hoeveel verder staat men nu dan twee jaar geleden? Mevrouw Vanderpoorten heeft in de lijst van te behandelen onderwerpen van de komende maanden niets gehoord over de hervorming van het secundair onderwijs. Evenmin werd er iets vermeld over de schools of education en het ene publieke net.

De scholengroepen en schaalvergroting zijn op het eerste zicht goede zaken. Heeft ze goed begrepen dat de scholengroepen netoverschrijdend kunnen zijn? De *minister* verduidelijkt dat de scholengroepen niet netoverschrijdend maar niveau-overschrijdend kunnen zijn. Dit wijst er volgens mevrouw *Marleen Vanderpoorten* nogmaals op dat het belangrijk is om over de teksten te beschikken. De *minister* vindt de beslissing van de Vlaamse Regering een historische ingreep in het onderwijslandschap. De tekst is nog niet beschikbaar, maar hij geeft nu al de primeur aan het Vlaams Parlement. Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt dit rijkelijk laat omdat de gedachtewisseling al lang gepland was.

De *minister* verduidelijkt zijn timing. Er is altijd gezegd dat er tegen het voorjaar 2013 een standpunt zou zijn over het loopbaandebat om dan de besprekingen te starten. Er is inmiddels veel gebeurd zoals de hervormde tbs-regeling (tbs: terbeschikkingstelling), besparingen enzovoort.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* begrijpt van de vakbonden dat het tot nu toe maar een aanmodderen was. Als men met hen had willen samenwerken, dan had de Vlaamse Regering veel eerder moeten beslissen. Het is een debat waaraan alle loopbaanaspecten worden vastgehangen. Het is belangrijk dat er voldoende leerkrachten en scholen zijn. Het gevaar is dat men binnen enkele jaren geen van beide meer zal hebben. Het omzetten van een akkoord in een decreet vraagt veel tijd. Dat is uitgesloten voor deze legislatuur. Wat gaat de volgende legislatuur brengen? Wat is er de laatste vijf jaar gebeurd? De aanpassing van de tbs-regeling moest gebeuren, maar dat is niet de manier om meer jonge, excellente mensen naar het onderwijs te brengen. Daar zijn andere maatregelen voor nodig. Zij had gehoopt in deze discussie een aantal concrete maatregelen te horen waar men aan zou gaan werken en niet om het debat erover te starten.

Wat zit er in de middelen van de scholengroepen? Kan dit worden toegelicht?

Ze concludeert dat dit de zoveelste start van het lerarenloopbaanpact is en dat het een gemiste kans is.

2.2. Tussenkomst van mevrouw Ann Brussel

Mevrouw *Ann Brussel* feliciteert de minister om in een betoog van één uur slechts één beslissing bekend te maken. De minister meldt alleen maar dat er een akkoord binnen de Vlaamse Regering is over het concept scholengroepen. Er is geen akkoord met het onderwijsveld. Mevrouw Van Hecke verklaarde in de hoorzitting dat ze niet te vinden is voor de grote associaties. De vakbonden zijn er evenmin voor te vinden. Er moet nog met de sociale partners worden gesproken.

Een aantal van de voorgestelde maatregelen zoals de loopbaanladder en professionalisering kan gefaciliteerd worden door schaalvergroting. De voorgestelde schaalvergroting van 2000 tot 6000 leerlingen is volgens mevrouw *Ann Brussel* geen conditio sine qua non om te komen tot een goed personeelsbeleid. Het kan voordelen bieden, maar is niet noodzakelijk. De professionalisering van de directies zou niet afhankelijk mogen worden gemaakt van het concept van de scholengroepen.

Er kan worden gewerkt aan de beleidsvermogenende capaciteiten van de directies. Men moet daar niet voor wachten tot de goedkeuring van de scholengroepen. Voor de professionalisering van directies en leerkrachten moet de minister niet wachten op de totale wijziging van het onderwijslandschap.

De minister stelt dat de scholengroepen niet netoverschrijdend zullen zijn. Hoe zal men scholengroepen van 2000 tot 6000 leerlingen tot stand zal brengen in regio's met alleen gemeenschapsscholen of gemeentelijke scholen?

Zonder te beschikken over de gewijzigde loopbaanpactnota kan ze zich niet uitspreken over constructies die vanaf 2017 in werking treden zoals de zonale onderwijsfora met een regionaal sluitstuk. Het zonaal forum zal per net of koepel kamers hebben. Het wordt volgens mevrouw Brusseel niet eenvoudiger als men evolueert naar een huis met verschillende kamers. Moeten de verschillende netten er samenwerken? Zo ja, hoe gaat dat gebeuren?

De minister vermeldt een aantal interessante onderwerpen zoals de zijinstroom, de bestrijding van de vlakke loopbaan enzovoort. Uit de gedachtewisselingen met de koepels, netten en de vakbonden bleek dat geen van hen te vinden is voor alle veranderingen. Op het terrein zijn er veel vragen en tegenstand over het principe van de loopbaanladder. Men staat nog altijd niet verder dan ideeën. Het is inmiddels maart 2013 en voor de zijinstromers gaat het nog altijd over de anciënniteit. Ook hier formuleert de minister geen oplossingen. Men spreekt er over de bekwaamheidsbewijzen voor onder meer de zijinstromers, competentieontwikkeling, assessment enzovoort. Op basis van de resultaten van het assessment gaat men zien of er bijscholing nodig is. Mevrouw Brusseel vindt dat er voor zijinstromers altijd bijscholing nodig is. Uit de hoorzitting over STEM (Science, Technology, Engineering & Mathematics) met mensen uit de lerarenopleidingen op 14 maart 2013 bleek immers dat vakdidactiek niet ernstig genoeg wordt genomen. De minister heeft in zijn uiteenzetting weinig gezegd over de lerarenopleiding of de vakdidactiek. Het doel van de minister is nu de geesten te doen rijpen en hij is al bezig sinds 2010. Wat is er de afgelopen drie jaar gebeurd?

2.3. *Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman*

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt dat er twee delen zijn aan de hervorming, de scholengroepen en de lerarenopleiding.

De scholengroepen zijn een lightversie van de scholenassociaties die werden voorgesteld in de eerste discussienota en lijken op een vrijwilliger basis te zijn gebaseerd. Is het nieuwe concept aanvaardbaar voor de koepels en de inrichtende machten? De *minister* verduidelijkt dat het VSKO (Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs) hiermee akkoord gaat. Mevrouw *Elisabeth Meuleman* had het op basis van de hoorzittingen anders begrepen. Het is waarschijnlijk een compromis geworden. Het voorstel van de scholengroepen lijkt een budget-efficiëntieoefening en de oefening moet budgetneutraal zijn. Men denkt een aantal winsten te kunnen boeken om te herverdelen in de vorm van incentives die scholen en scholengemeenschappen ertoe moeten aanzetten scholengroepen te vormen. Het geld blijft dus binnen de scholengroepen. Daarover lijkt er een akkoord te bestaan.

Het tweede luik over het lerarenloopbaandebat is veel belangrijker. Voor het versterken van de beginnende leerkrachten en het aantrekkelijk maken van de loopbaan is er extra budget nodig. Het kan dus geen budgetneutrale oefening worden. In dit tweede luik moet een aantal beslissingen nog worden genomen zoals over de schools of education, het mentorschap, het ene publieke net enzovoort. Over de jaaropdracht zou er wel een akkoord bestaan. Daarover zijn er echter ook nog veel opmerkingen gemaakt.

Het is wel moeilijk om dit zonder tekst te moeten bespreken. Dit lijkt op de originele discussienota minus een aantal zaken die moeilijk lagen. De *minister* ontkent dat het een mini-versie zou zijn. Hij heeft niet alles kunnen toelichten, dat zou te veel tijd in beslag genomen hebben. Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt dat het zonder tekst moeilijk discussiëren is. Is de versie van juli 2012 de door de Vlaamse Regering goedgekeurde tekst? Of komt er een nieuwe na de paasvakantie? De *voorzitter* beaamt dat het beter zou zijn dat de tekst die voorgesteld wordt ook beschikbaar zou zijn.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* verwijst naar de discussiepunten in de tekst van juli 2012. Er waren daar nog vragen over de uitwerking van de loopbaanladder, over de schoolopdracht en dergelijke. Nu blijkt uit het betoog van de minister dat er voor een jaaropdracht

en niet voor een schoolopdracht zou worden geopteerd. Wordt dit gedragen? Voor het lerarenloopbaanpact staat men nog niet veel verder. Hopelijk kan men na de paasvakantie verder discussiëren op basis van een tekst die verder is uitgewerkt.

2.4. Tussenkost van mevrouw Kathleen Deckx

Mevrouw *Kathleen Deckx* verwijst naar de ontwerpdiscussietekst van de minister die via de pers uitlekte en in de commissie werd besproken. De minister stelde toen dat deze tekst nog niet door de Vlaamse Regering was goedgekeurd en dat eraan werd gewerkt. De definitieve tekst die is goedgekeurd door de Vlaamse Regering is er nu wel, maar nog niet beschikbaar voor de commissie. Heel wat punten uit de eerste tekst zijn blijkbaar hernoemen. Ze hoopt dat een aantal onderwerpen niet gesneuveld is. Wat is de stand van zaken in verband met het publieke net?

De scholengroepen gaan op een kleinschaliger en vrijwilliger basis worden georganiseerd dan oorspronkelijk geconcipieerd. Ze is daar heel tevreden over. In haar regio zou het heel moeilijk geweest zijn om dergelijke grote associaties te organiseren. Een minimum van 2000 leerlingen is haalbaar. Het is ook goed dat het meer op basis van vrijwilligheid wordt georganiseerd. Ze gelooft niet in het van bovenaf opleggen van zaken. Die samenwerkingsverbanden moeten ontstaan vanuit de basis.

Ze mist in de nota wel standpunten over het deeltijds kunstonderwijs en de CVO's (centrum voor volwassenenonderwijs). Hoe passen deze niveaus in het geheel?

De minister verklaarde niet alles gelijktijdig te willen realiseren, maar stap voor stap. Jonge leerkrachten moeten nu wel bepaalde incentives krijgen. Hetzelfde geldt voor de mogelijke jonge studenten. Hiervoor kan er misschien al iets worden gerealiseerd. Het onderwijs is als een olietanker. Er moet vooruitgang worden gemaakt, maar men moet er de tijd voor nemen en het moet door zo veel mogelijk partners worden gedragen.

2.5. Tussenkost van mevrouw Gerda Van Steenberge

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het geloof van de collega's in de beslissingsmacht van het Vlaams Parlement ontroerend. Het feit dat er een akkoord is in de Vlaamse Regering wil zeggen dat het VSKO akkoord is. Daar het een lightversie is van de eerste discussietekst, kan ze haar vragen stellen zonder over de definitieve tekst te beschikken.

Er moeten twee debatten gevoerd worden, één over de scholengroepen en één over het loopbaanpact.

De studiereis van de minister aan Canada (zie *Parl. St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1975/1) gebeurde, zoals zij al opwierp, in functie van de nota. Het belangrijkste dat er van daar werd meegebracht is het concept van de scholengroepen.

Het zal belangrijk zijn om voor de twee dossiers de leraren, het middenveld en de vakbonden mee te krijgen. Een wijziging is nodig om het beroep te redden en het onderwijs te innoveren. Het moet niet alleen van de minister en het Vlaams Parlement komen maar ook van het middenveld zelf. Dit alles realiseren, zal veel tijd vergen.

Uit de hoorzittingen bleek dat men tegen te grote scholengroepen gekant was. Professor Vlerick sprak van de minder positieve sociale effecten van schaalvergroting zoals meer bureaucratisering en decentralisatie. De gedachtewisseling over de planlastvermindering in het hoger onderwijs op 21 maart 2013 maakte duidelijk dat de complexiteit van een instelling vaak leidt tot een minder goede communicatie tussen de centrale en decentrale diensten. Meestal zijn het de centrale diensten die het beleid bepalen en opdringen aan de departementen. Zal dit ook niet gelden voor de grote scholengroepen?

De minister stelt dat er minstens twee legislaturen nodig zijn om het loopbaanpact uit te voeren. Er is echter een aantal zaken dat nu al kan worden gerealiseerd zoals zijnstroom en assessment. Mevrouw Van Steenberge vindt dit assessment positief.

Over de rol van de CVO's zijn er opmerkingen van bijvoorbeeld professor Aelterman. Zij vindt de CVO's niet zo geschikt voor de lerarenopleidingen. Volgens haar zouden alleen de hogescholen, universiteiten of de schools of education deze opleidingen mogen verstrekken. De lerarenopleiding van de CVO's zou moeten geïntegreerd worden in de hogescholen. Dit wordt gesteund door de VLIR-werkgroep Lerarenopleiding (VLIR: Vlaamse Interuniversitaire Raad). Wat zal het standpunt vanuit de lerarenopleiding zijn over het assessment dat nog minder deze competenties zal belichten? Hoe ziet de minister de rol van de CVO's?

De begeleiding van de beginnende leerkrachten is essentieel. Professor Aelterman stelt dat het tekort aan begeleiding een van de voornaamste redenen is om niet in het beroep te stappen. De Vlaamse onderwijsinspectie zegt dat het systeem van begeleiding enkel in stand wordt gehouden door de al dan niet verloren inzet van leraren die tussen 2006 en 2010 een opleiding Mentor volgden. Gaat er met de mentoruren nog iets gebeuren?

De meer gestructureerde en diepere nascholing van leerkrachten biedt competenties aan die nadien onder begeleiding zouden moeten worden uitgediept. Hoe ziet de minister de verdere nascholing van leerkrachten? Gaat er nu al iets gebeuren of maakt dit deel uit van het algemene debat?

Uit de hoorzittingen bleek dat er op school door leerkrachten veel uren worden gepresteerd die niet alleen te maken hebben met lesgeven. Dit heeft een weerslag op de infrastructuur. Leerkrachten kunnen meer op school zijn als de infrastructuur wordt aangepast. Wanneer gaat dit gebeuren: nu of na het algemene debat?

Het negatief beeld over het beroep gaat waarschijnlijk leiden tot een nog groter dan verwacht tekort. Gaat de minister maatregelen nemen om deze tendens te keren?

2.6. *Tussenkoms van mevrouw Kathleen Helsen*

Mevrouw *Kathleen Helsen* vindt het belangrijk dat de voorliggende tekst een discussietekst is waarop verder wordt gewerkt. Zo weet men wat er de volgende maanden gaat gebeuren. De door de minister verstrekte timing is eveneens belangrijk. Als ze het goed begrepen heeft, dan is het niet vanzelfsprekend nog voor de zomervakantie veel gesprekken te hebben over het loopbaanpact. Het document bevat veel punten die betrekking hebben op het loopbaanpact. Als ze terugkijkt naar de inbreng van de vakbonden in de hoorzitting, dan blijkt toch dat zij daarover veel vragen hebben en dat het niet vanzelfsprekend is om tot een akkoord te komen. De tijd die rest is beperkt. Ze hoopt dat er toch nog stappen kunnen worden gezet. De minister stelde voorzichtig dat niet alles kan worden gerealiseerd, maar mevrouw Helsen zou toch nog deze legislatuur een pact willen afsluiten. Ze vraagt zich af of dit nog haalbaar is.

De minister stelde dat hij toch een stap vooruit zou willen doen in verband met zijnstroom. Ze vindt het jammer dat de minister geen stap vooruit wil zetten voor de jonge leerkrachten. 20 à 30% van de jonge leerkrachten stroomt terug uit omdat de werkomstandigheden niet zijn zoals zou moeten. Dit is voor haar een prioriteit. In de toekomst gaat men alle leraren nodig hebben. Dan moeten diegenen die kiezen voor onderwijs de werkomstandigheden krijgen die nodig zijn om het vooral in de eerste jaren te kunnen volhouden.

De minister stelt dat het VSKO akkoord is met het voorstel over de scholengroepen. Tijdens de hoorzittingen werden door het VSKO nochtans terechte bekommernissen geuit bij de oorspronkelijke idee van scholenassociaties.

De minister stelt dat voor de scholenassociaties uit de eerste discussienota de doelstellingen duidelijk geformuleerd werden. Voor externen die de nota kenden en in de hoorzittingen kwamen spreken, waren de doelstellingen nochtans een groot vraagteken. Het is positief dat de minister die doelstellingen voor de scholengroepen nu heel helder formuleert. De scholengroepen moeten die doelstellingen ook bereiken. Tijdens de hoorzittingen werden heel wat bedenkingen geformuleerd, onder meer over de vooropgestelde leerlingenaantallen. In de eerste nota was dat 10.000 leerlingen. De minister stelt nu een minimum van 2000 leerlingen voor, maar met een gemiddelde van 6000. Zij begrijpt dat dit het vastleggen van contingenten inhoudt, anders heeft het vastleggen van gemiddelden van 6000 geen betekenis. Vlaanderen is een landelijke regio met een aantal grote kernen. Er kunnen dus een aantal scholengroepen zijn die rond de 2000 à 3000 leerlingen zitten. Als de contingenten worden vastgelegd dan betekent dit ook dat er heel wat moeten zijn die boven het gemiddelde van 6000 zitten. Is dit een goede maatregel? Niemand betwist dat men naar sterke schoolbesturen moet gaan waardoor er een schaalvergroting nodig is. Alle partners in de hoorzittingen uitten de zorg dat de scholengroepen niet te groot mogen zijn omdat dit nefaste gevolgen heeft op het terrein.

Het is niet duidelijk waarom de minister twee data poneert en niet een datum waarop iedereen gelijk oversteekt. Diegenen die klaar zijn kunnen het al realiseren in 2017. De rest krijgt tijd tot 2020. Waarom dit onderscheid en niet alleen de datum van 2020?

Niveau-overschrijdende scholengroepen kunnen volgens de minister, maar dat is geen verplichting. Dit is positief, maar begrijpt mevrouw Helsen het goed dat de samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs niet meer wordt meegenomen? Wat gebeurt er met het buitengewoon onderwijs? Kunnen die in de scholengroepen worden opgenomen of blijven die erbuiten?

De zonale onderwijsfora worden volgens de minister een soort van LOP+. De huidige LOP's hebben echter al veel opdrachten. Is het regelen van het studieraanbod per regio dan een bijkomende opdracht? De minister noemt ook leerlingoriëntering een taak van de onderwijsfora. Dat verrast haar. Leerlingoriëntering is nu een opdracht van de scholen. Waarom wordt dit een opdracht voor de zonale onderwijsfora en wat bedoelt men met leerlingoriëntering? Leerlingoriëntering is kindgebonden. Zij ziet niet in hoe de LOP's aan individuele leerlingoriëntering gaan doen.

2.7. *Tussenkoms van de heer Jos De Meyer*

De heer *Jos De Meyer* is ervan overtuigd dat evoluties in het onderwijs meer kans maken dan revoluties. Hij begrijpt dat er twee voorstellen voorliggen met een verschillend statuut. De tekst over het loopbaanpact is een discussienota waarover de gesprekken met de sociale partners nog moeten worden opgestart. Het voorstel rond de scholengroepen zou snel kunnen worden omgezet in een ontwerp van decreet.

Een groeiproces naar schaalvergroting is volgens hem een positieve zaak. Het perspectief van 2020 biedt de kans om de geesten te laten rijpen. Bij grote incentives zal de tijdshorizon 2020 wellicht minder betekenisvol worden. Zullen de financiële middelen voor deze incentives worden gezocht bij de scholen die niet reageren op de incentives? Hij vindt het positief dat niveau-overschrijdende scholengemeenschappen mogelijk zijn, maar niet verplicht worden. De minister denkt aan zonale onderwijsfora met drie niveaus. De structuren mogen echter niet te complex worden.

Bij het bepalen van de omvang van de diverse scholengroepen zouden de onderwijskoepels een belangrijke rol spelen. Dat is positief. De minister verantwoordde de minimale grootte van 2000 leerlingen met een verwijzing naar het gemeentelijke net. Uitgaande van een gemiddelde grootte van 6000 leerlingen, zijn er voor drie scholengroepen van het gemeentelijke net met 2000 leerlingen echter drie scholengroepen met 10.000 leerlingen nodig. Dat is slechts in weinig steden realiseerbaar. De heer De Meyer beklemtoont dat dezelfde regeling van toepassing moet zijn voor alle netten, behalve voor de kleine onderwijsverstrekkers.

De Vlaamse Regering zal verantwoordelijk blijven voor de programmatie. Nu is er een programmatiestop. Is het de bedoeling deze regeling te wijzigen? Hij ging ervan uit dat de minister in de loop van deze regeerperiode werk zou maken van een rationalisatie. In de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs is er immers een overaanbod van studierichtingen. Een dergelijke ingreep zou tot besparingen kunnen leiden. Met de vrijgekomen middelen zou men andere maatregelen kunnen bekostigen.

Over het loopbaanpact is er nu een door de Vlaamse Regering goedgekeurde discussienota op basis waarvan de gesprekken kunnen worden opgestart. Hij kijkt uit naar de reacties van de sociale partners. Hij heeft begrepen dat de sociale partners eerder over de teksten zullen kunnen beschikken dan het parlement.

Hij beseft dat de zijinstromers een opportuniteit zijn, maar men mag het belang ervan niet overdrijven. Werd de mogelijke kostprijs van dit systeem al berekend? Hij hecht vooral belang aan beginnende leerkrachten. Toch kan het ook nuttig zijn om zijinstromers aan te trekken voor directiefuncties. Hij hoopt dat er in deze regeerperiode al beslissingen worden genomen rond de jonge leerkrachten. In de voorbije maanden heeft zijn fractie daarvoor al meerdere tips gegeven.

2.8. Tussenkomst van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* is blij dat de zijinstroom nog steeds op de agenda staat. Impliceert het voorstel van de minister alleen een erkenning van de anciënniteit van de nieuwe zijinstromers? Men heeft namelijk ooit berekend wat het zou kosten om de reeds aan de slag zijnde zijinstromers te betalen volgens hun anciënniteit. Dat bleek echter onbetaalbaar. Men zou wel een geleidelijke aanpak kunnen hanteren en de competenties die worden meegerekend geleidelijk uitbreiden. Zo niet vreest ze dat het er weer niet zal van komen.

De niveau-overschrijdende scholengroepen maken het mogelijk om kostenefficiënter te werken voor basisscholen die al gelieerd zijn aan een secundaire school. Het systeem heeft echter nadelen voor de basisscholen die zich niet in die situatie bevinden, zoals de meeste gemeentelijke basisscholen. Vandaag kan een secundaire school al een basisschool ondersteunen, bijvoorbeeld bij de boekhouding. Moet men wachten op de oprichting van niveau-overschrijdende scholengroepen om die samenwerking te stimuleren?

2.9. Tussenkomst van mevrouw Vera Celis

Mevrouw *Vera Celis* dringt aan op het informeren en het bevragen van de leerkrachten. Een groot draagvlak bij de leerkrachten is immers heel belangrijk.

Zijinstromers worden mee aan boord genomen om het leerkrachtentekort op te vangen. Het is de bedoeling deze mensen individueel te begeleiden om eventuele inhoudelijke of didactische tekorten weg te werken. Hoe meer begeleiding de zijinstromers krijgen, hoe minder ze echter voor de klas zullen staan. Heeft de minister daar rekening mee gehouden?

De huidige scholengemeenschappen worden verlengd tot 2020. Op 1 september 2017 zouden de scholengroepen op vrijwillige basis van start kunnen gaan. Op 1 september 2017 zouden ook de zonale onderwijsfora van start gaan. Dit is een soort van LOP+-constructie. Hoe wil men de gemeenten die nu geen LOP hebben betrekken in de zonale onderwijsfora?

2.10. *Tussenkoms van de heer Wim Van Dijck*

De heer *Wim Van Dijck* zal zijn vraagstelling beperken tot het enige wat echt beslist lijkt te zijn, namelijk de kwestie van de scholengroepen. Welke draagwijdte heeft de beslissing van de Vlaamse Regering? Wordt deze beslissing gedragen door de coalitiepartners? Is dit al afgetoetst bij de verschillende onderwijskoepels en -verstrekkers? De minister heeft het over een minimale grootte van 2000 leerlingen en over een gemiddelde grootte van 6000 leerlingen. De cijfers zijn wel wat bijgesteld. Voor elke scholengroep van 2000 leerlingen zal er echter een scholengroep moeten zijn van 10.000 leerlingen. De norm van de 10.000 leerlingen is dus nog niet helemaal weg. Alle scholen zullen uiteindelijk verplicht worden om toe te treden tot een scholengroep. Wat met de kleine onderwijsverstrekkers en met de scholen van het stedelijke en het gemeentelijke onderwijs? Deze scholen zijn ingebed in de gemeentelijke bestuurlijke organisatie. Het is niet zo evident om ze daar uit te lichten. Denkt men nog aan de realisatie van het ene publieke net?

De wetenschappelijke onderbouw van de bestuurlijke organisatie is niet terug te vinden in de nota. De onderzoekers van UGent stonden heel kritisch tegenover deze operatie. In Nederland, waar de schaalvergroting nog veel verder werd doorgetrokken, is er nu sprake van een schaalverkleining tot scholengroepen van maximaal 2500 leerlingen. Hij vraagt zich dus af of deze bestuurlijke hervorming de goede kant uitgaat. Is het de bedoeling om deze bestuurlijke hervorming nog in deze regeerperiode decretaal te regelen?

2.11. *Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, merkt op dat alles tergend traag gaat. Volgens de Christelijke Onderwijscentrale (COC) is er eigenlijk nog geen echt loopbaandebat geweest. Er was wel driemaal een valse start, met telkens een aanzet tot debat. Nochtans is de minister het debat in deze commissie verschillende keren uit de weg gegaan, verwijzend naar een loopbaandebat dat dus eigenlijk virtueel was. Nu is er dus eindelijk een tekst op basis waarvan het loopbaandebat kan beginnen.

Hij ziet de voordelen in van een schaalvergroting binnen het onderwijslandschap. De scholengroepen mogen echter geen hiërarchische structuur krijgen. De scholen moeten de echte kernen zijn van de structuur. De hogere echelons moeten een faciliterende, dienende rol hebben.

De minister spreekt over niveau-overschrijdende scholengroepen. Netoverschrijdende initiatieven blijven echter taboe. Als het officieel onderwijs, dat in Vlaanderen minder goed vertegenwoordigd is, een schaalwinst wil realiseren, zal het veel grotere entiteiten moeten maken dan het katholiek onderwijs. Dat is een vervelende ongelijkheid. Waarom mogen er in de scholengroepen geen scholen zitten van verschillende netten? Als men op het centrale niveau alleen de logistieke zaken regelt, dan komt het pedagogisch project van de scholen toch niet in gevaar?

2.12. *Tussenkoms van de heer Paul Delva*

De heer *Paul Delva* beseft dat de jonge leerkrachten van nu binnen enkele jaren het niveau van ons onderwijs zullen bepalen. Daarom is het belangrijk om de nodige aandacht te besteden aan elementen zoals loopbaanvooruitzichten en omkadering. Hij hoopt dat men op dat vlak nog vóór het einde van deze regeerperiode iets zal kunnen realiseren.

2.13. *Tussenkost van mevrouw Goedele Vermeiren*

Mevrouw *Goedele Vermeiren* sluit zich aan bij de conclusie van de heer Delva. Men moet proberen om zoveel mogelijk jonge mensen te motiveren voor een loopbaan in het onderwijs. De anciënniteit is niet het enige probleem voor de zijinstromers. Zij komen net als de starters terecht in tijdelijke en deeltijdse opdrachten. Ook dat leidt tot financieel verlies. Zeventig percent van de dertigers dat voor de klas zou willen staan, voltooit de opleiding niet. Misschien moet men eens onderzoeken hoe dat komt.

3. Antwoorden van de minister

Minister *Pascal Smet* merkt op dat het een groot verschil uitmaakt of men een probleemzoekende of een probleemoplossende houding aanneemt.

Net als de heer Bouckaert zou hij wel willen dat de zaken sneller evolueren. Een minister van Onderwijs kan echter niet top-down werken. Hij betaalt de lonen en kan het kader bepalen, maar hij is niet de baas van alle scholen. Hij is niet bevoegd voor aanwerving, evaluatie of ontslag. Voor het bepalen van het kader moet de minister overleg plegen met alle betrokken onderwijspartners, onder meer de vier onderwijsvakbonden en de verschillende koepels en onderwijsverstrekkers. Daar moet hij een draagvlak zoeken. Bovendien dient hij rekening te houden met de politieke constellatie. Wie in dit land iets wil realiseren, moet voluntaristisch zijn. Op een bepaald ogenblik moet men echter een akkoord realiseren, dat natuurlijk nog altijd moet beantwoorden aan de initiële doelstellingen.

Op dit moment komen er in het Vlaamse onderwijs heel wat problemen samen die met elkaar verbonden zijn. Het is de kunst om te zien welke steen men moet verleggen om de stroom anders te doen lopen. Dit cruciale element is volgens hem de vorming van scholengroepen. Zonder deze beslissing kan men niet beginnen aan het loopbaanpact. Het is logisch dat hij daarover overleg pleegt met VSKO want het katholiek onderwijs heeft in Vlaanderen een marktaandeel van zeventig percent. Deze maatregel zal ook de grootste impact hebben op het katholiek onderwijs.

Men mag niet de indruk wekken dat dit snel kan gerealiseerd worden. Men zal de komende vier jaar echt wel nodig hebben. De beslissing van de Vlaamse Regering zal omgezet worden in een decreet. Wellicht zal dit het laatste decreet zijn dat in deze regeerperiode zal worden aangenomen. De gehanteerde methode bewijst ook dat er geluisterd wordt naar de betrokkenen. Hij wil de gedachten laten rijpen. Over het loopbaanpact werd er de voorbije maanden inderdaad niet meer gepraat. Vóór de zomer 2012 is er hierover echter intensief overleg geweest met de vakbonden. Het realiseren van een loopbaanpact zal nog heel wat overleg vergen. Als dat niet lukt, dan zal het denken hierover toch fundamenteel veranderd zijn. Ook dat is een taak van de politiek.

Hij is het niet eens met de opmerking van mevrouw Vanderpoorten over de zoveelste start van de onderhandeling. De discussie loopt. Er is een goedgekeurde discussietekst. Het is de bedoeling de zijinstroom tijdens deze regeerperiode te regelen. Men moet iets doen voor de jonge leerkrachten. Hun belangrijkste probleem is de werkonzekerheid. Op de tweede plaats komt het gebrek aan aanvangsondersteuning. Om het probleem van de werkonzekerheid structureel aan te pakken heeft men de scholengroepen nodig. Inzake de aanvangsbegeleiding zijn er grote verschillen tussen de scholen. Sterke schoolbesturen organiseren nu al een aanvangsbegeleiding.

Hij is geen voorstander van een opsorping van het gemeentelijke onderwijs door het gemeenschapsonderwijs. Er zal een commissie worden opgericht die de mogelijke scenario's voor de oprichting van een enkel publiek net in kaart moet brengen. De financiering is een belangrijke randvoorwaarde. Op dit ogenblik willen heel wat gemeentebesturen hun scho-

len overdragen naar het gemeenschapsonderwijs. Dit dossier moet dus voorbereid worden tegen juni 2014 zodat de nieuwe regering met kennis van zaken een beslissing kan nemen.

De term schools of education wordt niet langer gebruikt in de nota. Voor sommigen verwijst deze term immers naar een specifieke school, die eventueel zelfs bevoegd zou zijn voor heel Vlaanderen. Daarom spreekt hij liever gewoon over de lerarenopleiding. Overigens dient hij nog te wachten op de beroepscompetentieprofielen voor de leerkrachten en op de evaluatie van de lerarenopleiding.

Het buitengewoon onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de CVO's kunnen mee opgenomen worden in deze operatie. De middelen zou hij echter apart willen houden.

Het jaar 2020 wordt gezien als het einde van de hervormingsperiode. Daarom worden de scholengemeenschappen ook tot 2020 verlengd. Die operatie vergt wat tijd. In september 2017 zal men een stap zetten. Men heeft dus nog voldoende tijd om dat te realiseren. Hij heeft gekozen voor een welbepaald moment om te voorkomen dat het onderwijslandschap te ingewikkeld zou worden. In 2019 zal men de situatie evalueren en nagaan of er verdere stappen moeten worden gezet. De minimale grootte geldt voor elk net. Dit zal mogelijkheden scheppen in landelijke gebieden. Het bestaande concept van de intergemeentelijke onderwijsverenigingen (IGOV) wordt eigenlijk niet benut. Binnen het decreet op de scholengroepen is het de bedoeling om in eerste instantie intercommunale verenigingen van gemeentescholen op te richten, al dan niet met betrokkenheid van het gemeenschapsonderwijs. Zo kan men het probleem van de financiering oplossen. Niet in elke kleine landelijke gemeente is de nodige expertise aanwezig. Het oprichten van intercommunale verenigingen kan leiden tot een echte synergie.

De Vlaamse Regering zal de programmatiestop in het secundair onderwijs opheffen en vervangen door een nieuwe programmatieprocedure. Dat zal de rationalisering en de afstemming op de arbeidsmarkt vergemakkelijken. Er is echter nog geen formele beslissing genomen.

Een regularisatie van de anciënniteit voor de vroegere zijinstromers zou 400 miljoen euro kosten, zonder dat men een enkele nieuwe leerkracht aantrekt. Daarom denkt hij aan een oplossing die alleen voor de nieuwkomers zou gelden. Hij is het eens met de opmerking dat de zijinstroom niet volstaat om een oplossing te vinden voor het lerarentekort. Dit is echter wel een van de oplossingen.

Mevrouw Celis drong aan op inspraakmogelijkheden voor de leerkrachten. De communicatie over Onderwijs gebeurt altijd op verschillende manieren. Zo kan er ook veel ruis komen op die communicatie. De verantwoordelijkheid voor de communicatie ligt bij de scholen. Voor de belangrijke beslissingen voorziet hij in een verplichte betrokkenheid van het personeel.

Leerkrachten die een opleiding volgen, kunnen inderdaad minder voor de klas staan. Dat geldt ook voor leerkrachten binnen een systeem van aanvangsbegeleiding. Dit wordt voorzien binnen het concept van de jaaropdracht. Door het toekennen van de vervangingsmiddelen op het niveau van de scholengroepen krijgt men meer marge. De minister bepaalt alleen het kader. Hij heeft niets te zeggen over de manier waarop dat in de scholen wordt ingevuld. Op dat vlak dient men vertrouwen te hebben in de competenties van de directies. Het kan niet de bedoeling zijn dat de scholengroep bestuurd wordt door een groep wereldvreemde mensen die top-down te werk gaan.

De regionale onderwijsfora gaan van start op 1 september 2017, los van de scholengroepen. In elke onderwijszone komt er een LOP+. De samenstelling van dat LOP+ zal variëren naargelang het thema. Het gaat om een overlegforum. Daarom denkt hij aan een

slanke structuur, die geen rechtspersoonlijkheid hoeft te hebben. Dit overleg dient zich niet bezig te houden met de oriëntering van individuele leerlingen. Dat gebeurt inderdaad in de scholen en in de centra voor leerlingenbegeleiding. Bij het uitwerken van een studieaanbod is een regionale afstemming wel noodzakelijk.

De scholengroepen zijn noodzakelijk voor het onderwijsbeleid van de komende jaren. Dit zal nu decretaal worden verankerd. Het gaat om een ingrijpende beslissing. Daarvoor heeft men tijd nodig.

4. Replieken

De heer *Jos De Meyer* vond de bijkomende uitleg van de minister verhelderend. Het zal nog duidelijker worden als de nieuwe tekst beschikbaar is. Hij is het eens met de stelling dat het inschakelen van zijinstromers slechts een van de mogelijkheden is om leerkrachten aan te trekken. Voor de jonge leerkrachten heeft zijn fractie de voorbije maanden twee pistes voorgesteld die, net als die van de zijinstromers, een voluntaristische aanpak verdienen. Een eerste piste is de mogelijkheid om stagiairs aan te stellen voor een volledig schooljaar. Dit werd al voorgesteld door voormalig onderwijsminister Coens. Dergelijke stagiairs konden stage lopen in een school. Indien nodig konden ze daar ook eventuele interimopdrachten invullen. Een andere piste is het systeem van de vervangingspool. Daarbij is het wel de bedoeling dat de jonge leerkrachten een vaste opdracht krijgen voor een heel jaar en dat ervaren leerkrachten de vervangingen doen, op basis van vrijwilligheid en van incentives. Zijn partij verwacht ook dat de minister van Onderwijs in deze regeerperiode nog stappen zet voor de jonge leerkrachten.

Minister *Pascal Smet* is blij dat de heer De Meyer deze suggesties nog eens herhaalt. De eerste piste wordt momenteel uitgewerkt. De tweede ligt moeilijker, omwille van de scholengroepen.

Mevrouw *Ann Brusseel* vindt dat deze discussie niet af is. Daarom vraagt ze of er hierover nog vragen om uitleg of schriftelijke vragen kunnen worden ingediend. De *voorzitter* bevestigt dat.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* beklemtoont dat ze zich niet negatief uitgelaten heeft over de scholengroepen. Ze betreurt wel, samen met de heer Bouckaert, dat de minister geen gewag maakt van netoverschrijdende samenwerking binnen de scholengroepen, behalve dan op heel vrijwillige basis, binnen de LOP+-constructies. Ze vreest dat men de mattheuseffecten binnen het onderwijs aldus opnieuw zal versterken. Ze vraagt dat de minister zijn incentives ook daarvoor zou gebruiken.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Gerda VAN STEENBERGE,
verslaggever